

Fiche 1: Mededeling bestrijding handel in wilde dieren en planten

1. Algemene gegevens

Titel voorstel

Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement over de aanpak van de EU van de bestrijding van de handel in wilde dieren en planten

Datum ontvangst Commissiedocument

7 februari 2014

Nr. Commissiedocument

COM (2014) 64

Prelex

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=1041659

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board

Niet opgesteld

Behandelingstraject Raad

Milieuraad

Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Economische Zaken

2. Essentie voorstel

De Commissie beschrijft in het voorstel de veranderde dynamiek rond de illegale handel in wilde dieren en planten. Illegale grensoverschrijdende handel in wilde dieren en planten en producten daarvan (zoals ivoor van olifanten, hoorn van neushoorns, zeldzame vogels, illegaal gekapt hout) heeft zich de afgelopen jaren wereldwijd ontwikkeld tot een vorm van georganiseerde misdaad. Gelet op de omvang vormt dit een serieuze bedreiging voor de biodiversiteit en de ontwikkeling van lokale economieën in de landen van herkomst; overheden lopen inkomsten mis en soms kost de stroperij de levens van opzichters. In de landen waarnaar de betreffende producten worden geëxporteerd zijn er gevaren voor de volksgezondheid. De hoofdoorzaken van illegale handel zijn de toegenomen vraag in Azië en armoede en zwak bestuur in oorspronglanden. Betere coördinatie tussen landen en de verschillende ter beschikking staande instrumenten is noodzakelijk.

Het doel van de mededeling is om de aandacht te vestigen op de noodzaak van een effectievere aanpak van het mondiale probleem van de handel in wilde dieren en planten. Belanghebbenden

worden door de Commissie uitgenodigd om bij te dragen aan het debat betreffende de aanpak van de belangrijkste problemen binnen de illegale handel in dieren en planten. Hiertoe is met deze mededeling een openbare consultatie gestart, waarvoor de Commissie om schriftelijke bijdragen vraagt.

De mededeling stelt dat de handel in beschermde planten en dieren sterk gereguleerd en waar nodig verboden is, onder andere via het CITES-verdrag¹ en diverse EU-verordeningen. Ook worden er diverse acties ondernomen door de VN. Vooral de handhaving van regelgeving is volgens de Commissie een probleem; met name buiten de EU. Zwak bestuur, corruptie en onvoldoende politieke prioriteit dragen sterk bij aan het voortbestaan van hiaten in de handhaving. Binnen de EU geeft de complexiteit van de regelgeving aanleiding tot misbruik. De Commissie is van mening dat met de huidige middelen een effectievere handhaving nagestreefd dient te worden door de belemmerende factoren als beperkte middelen en een wisselende mate van samenwerking uit de weg te ruimen en te verbeteren. De Commissie stelt dat Eurojust of Europol ondersteuning kunnen bieden bij grensoverschrijdende zaken van handel in wilde dieren en planten. Zij stelt dat er meer gebruik gemaakt zou kunnen worden van grensoverschrijdende samenwerkingsmechanismen.

De handhaving van deze regelgeving binnen de EU vindt op diverse wijzen plaats, variërend van nationale actieplannen tot het strafbaar stellen van illegale handel in wilde dieren en planten. Met de uitgezette consultatie, waar deze mededeling melding van maakt, wil de Commissie onderzoeken of er draagvlak is voor een alomvattende aanpak van het probleem van de handel in wilde dieren en planten. Hierbij vraagt zij ook aandacht voor de rol van de georganiseerde misdaad in de illegale handel van wilde dieren en planten en de bestrijding van de georganiseerde misdaad. In de overeengekomen EU-prioriteiten 2014-2017 voor de strijd tegen ernstige en georganiseerde misdaad is hiervoor nog geen aandacht. In de mededeling stelt de Commissie dat de tussentijdse beoordeling van 2015 een goede gelegenheid biedt om hiermee rekening te houden.

3. Wat is de Nederlandse grondhouding ten aanzien van de bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit van deze mededeling en de eventueel daarin aangekondigde concrete wet- en regelgeving? Hoe schat Nederland de financiële gevolgen in, alsmede de gevolgen op het gebied van regeldruk en administratieve lasten?

Bevoegdheidsvaststelling

Ten aanzien EU-voorstellen op het beleidsgebied van milieu geldt een gedeelde bevoegdheid (artikel 4, lid 2, onder e VWEU) en ten aanzien van EU-voorstellen op het beleidsgebied van georganiseerde misdaad geldt ook een gedeelde bevoegdheid (artikel 4, lid 2, onder j VWEU). De EU is bevoegd tot het uitbrengen van mededelingen.

¹ the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora

Subsidiariteit

De handel in bedreigde dieren en planten en producten daarvan, welke handel reeds gereguleerd wordt door EU-verordeningen, vindt voor een groot gedeelte plaats over landsgrenzen heen. Ook de bestrijding daarvan kent veel internationale aspecten. Het kabinet heeft dan ook een positieve grondhouding ten aanzien van de subsidiariteit van de mededeling.

Proportionaliteit

In deze fase is de Nederlandse grondhouding ten aanzien van de proportionaliteit van de mededeling positief met kanttekeningen. De mededeling staat in grote lijnen in de juiste verhouding tot het doel. Nederland plaatst hierbij de kanttekening dat niet geheel duidelijk is welk vervolgtraject de Commissie na de consultatieronde voor ogen heeft. Er is reeds voldoende Europese wet- en regelgeving voor een effectieve aanpak van illegale handel in wilde dieren en planten. Indien de Commissie in de toekomst met concrete voorstellen komt voor nieuwe regelgeving zullen deze opnieuw beoordeeld worden op proportionaliteit.

Financiële consequenties

De Commissie geeft aan om binnen bestaande EU-programma's budget vrij te maken voor het dichten van hiaten in de strijd tegen handel in wilde dier- en plantensoorten. Dit zal binnen de huidige financiële kaders plaats vinden. Voor zover het activiteiten met betrekking tot ontwikkelingssamenwerking betreft, zullen deze worden gefinancierd uit de EU-fondsen voor ontwikkelingssamenwerking. Voor zover het activiteiten betreft met betrekking tot de aanpak van milieucriminaliteit, stelt de Commissie dat aanvullende middelen beschikbaar kunnen worden gemaakt. Nederland is van mening dat de middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2014-2020 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting. Indien er gevolgen zijn voor de nationale begroting, dan zullen deze worden ingepast op de begroting van het beleidsverantwoordelijke departement, conform de regels van de budgetdiscipline.

Inschatting van de gevolgen voor regeldruk en administratieve lasten

Niet van toepassing aangezien er in de mededeling zelf geen nieuwe maatregelen worden voorgesteld. In de toekomst wordt echter wel voorzien op nieuwe maatregelen. De Commissie lijkt onder meer in te zetten op voorstellen voor verbeterde inzet van de milieuautoriteiten, de politie, de douane en het openbaar ministerie in de lidstaten. In een dergelijk geval zou dit een verzwaring van de administratieve lasten kunnen betekenen.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland verwelkomt deze mededeling van de Commissie waarmee zij de internationale illegale handel ook op Europees niveau op de agenda zet.

Nederland is van mening dat er voldoende Europese wet- en regelgeving is voor een effectieve aanpak van illegale handel in wilde dieren en planten.

Nederland onderschrijft de analyse van de Commissie dat een gecoördineerde aanpak van dit internationale probleem noodzakelijk is. Nederland en de EU dragen hier aan bij door zich eensluidend in internationale fora op te stellen.

Een goede samenwerking met het maatschappelijk middenveld en de privésector, zoals in de mededeling beschreven, is waardevol voor het effectief bestrijden van de illegale handel en het terugbrengen van de vraag naar de illegale producten. Nederland is het met de Commissie eens dat een goede samenwerking tussen lidstaten een voorwaarde is voor het effectief bestrijden van de illegale handel en het terugbrengen van de vraag naar de illegale producten.

Op basis van deze mededeling is niet duidelijk op te maken wat de eventuele gevolgen zijn voor bijvoorbeeld de inzet van capaciteit van politie en justitie voor de bestrijding van de georganiseerde misdaad, die zich schuldig maakt aan de illegale handel van wilde dieren en planten. De Commissie is echter onduidelijk over hoe zij dit wil invullen.

Zoals door de Commissie gevraagd, zal het kabinet een schriftelijke reactie op de mededeling geven (als input voor de openbare consultatie) en deze delen met de Tweede Kamer. Op eventuele voorstellen die voortvloeien uit deze mededeling zal Nederland kritisch letten. Nederland is niet à priori overtuigd van het vervolg dat de Commissie schetst in haar mededeling en waar zij draagvlak voor lijkt te inventariseren in deze mededeling.